

№4
2024

ÓZBEKSTAN MÁMLEKETLIK KONSERVATORIYASÍ
NÓKIS FILIALÍ

MUSIQA VA SAN'AT AXBOROTNOMASI | ВЕСТНИК МУЗЫКИ И ИСКУССТВА | BULLETIN OF MUSIC AND ART

MUZÍKA HÁM KÓRKEM ÓNER XABARSHÍSÍ

ILIMIY - METODIKALÍQ JURNAL

**ÓZBEKSTAN RESPUBLIKASÍ JOQARÍ
BILIMLENDIRIW, ILIM HÁM INNOVACIYALAR
MINISTRILIGI
ÓZBEKSTAN RESPUBLIKASÍ MÁDENIYAT
MINISTRILIGI
ÓZBEKSTAN MÁMLEKETLIK KONSERVATORIYASÍ
NÓKIS FILIALÍ**

MUZÍKA HÁM KÓRKEM ÓNER XABARSHÍSÍ
Ilimiy-metodikaliq jurnal

MUSIQA VA SAN'AT AXBOROTNOMASI
Ilmiy-uslubiy jurnal

ВЕСТНИК МУЗЫКИ И ИСКУССТВА
Научно-методический журнал

BULLETIN OF MUSIC AND ART
Scientific-methodical journal

№ 4/2024

SHÓLKEMLESTIRIWSHI:

Ózbekstan mámleketlik konservatoriyası Nókis filiali

Bas redaktor: – Allanbaev Rudakiy, professor

Juwaplı xatker: – Kamalova Difuza, *filologiya ilimleri boyınsha filosofiya doktori, docent.*

REDKOLLEGIYA AĞZALARI:

OZODBEK NAZARBEKOV – Ózbekstan Respublikası Mádeniyat ministri, professor;

AZIZBEK TURDIEV – Ózbekstan Respublikası Oliy Majlis Senatının jaslar, mádeniyat hám sport máseleleri komiteti baslıǵı orınbasarı, filologiya ilimleri boyınsha filosofiya doktori (PhD);

BEGIS TEMIRBAEV – Qaraqalpaqstan Respublikası Mádeniyat ministri, docent;

KAMOLIDDIN URINBAYEV – Ózbekstan mámleketlik konservatoriyası rektori, docent;

OMONILLA RIZAEV – kórkem ónertanıw ilimleriniń kandidati, professor;

HIKMAT RAJABOV – professor;

ORAZALI TOSHMATOV – professor;

BAXT AZIMOV – pedagogika ilimleri kandidati, docent,

MUHABBAT TOLAXOJAEVA – kórkem ónertanıw ilimleriniń doktori, professor;

MARFUA XAMIDOVA - kórkem ónertanıw ilimleriniń doktori, professor;

BOLTABOY SHODIYEV - kórkem ónertanıw ilimleriniń doktori;

OZODA TOSHMATOVA - kórkem ónertanıw ilimleriniń doktori, professor;

SAYYORA ĞAFUROVA – professor;

OYDIN ABDULLAEVA – professor;

IRODA MIRTALIPOVA – kórkem ónertanıw ilimleri boyınsha filosofiya doktori (PhD);

PARAXAT MAMUTOV – kórkem ónertanıw ilimleri boyınsha filosofiya doktori (PhD);

QURBANBAY JARIMBETOV – filologiya ilimleriniń doktori, professor;

ALIMA BERDIMURATOVA – filosofiya ilimleriniń doktori, professor;

ZIYADA BEKBERGENOVA – filologiya ilimleriniń doktori (DSc), professor;

ALIMA PIRNIYAZOVA – filologiya ilimleriniń doktori (DSc);

YUSUPOV QONÍSBAY – pedagogika ilimleriniń doktori (DSc), professor;

UTEBAEV TAJIBAY - pedagogika ilimleriniń doktori (DSc), professor;

SEYTKASIMOV DAULETNAZAR - pedagogika ilimleriniń doktori (DSc);

ARTÍQBAY EREJEPOV – pedagogika ilimleri boyınsha filosofiya doktori (PhD), docent;

JAÑABAY MARZIYAEV – filologiya ilimleri boyınsha filosofiya doktori (PhD), docent;

Jurnal qaraqalpaq, ózbek, rus hám ingliz tillerinde jılına 2 márte basıladı. Jurnal Ózbekstan Respublikası Prezidenti Administraciyası janındaǵı Málimleme hám ǵalaba kommunikaciýalar agentligi tárepinen mámleketlik dizimnen ótkerilgen. №047569 4-oktyabr, 2022-jıl.

Ózbekstan Respublikası Joqarı Attestaciya Komissiyasınıń 2024-jıl 30-iyuldaǵı 358-sanlı qararı tiykarında jurnal 17.00.00-Kórkem ónertanıw ilimleri jónelisi boyınsha dissertaciya nátiyjelerin baspadan shıǵarıw ushın arnalǵan jetekshi ilimiy jurnallar qatarına kiritilgen.

Redaksiya mánzili: Ózbekstan mámleketlik konservatoriyası Nókis filiali Turan oypatı 29-jay.

E-mail: ozdknf@edu.uz, UZDK_Nukus@exat. Tel:551020540 Veb-sayt: <https://science.uzdknf.uz/>

ISSN-2181-4112

ҚАРАҚАЛПАҚ ОЧЕРКЛЕРИНИҢ РАЎАЖЛАНЫҢ ТЕНДЕНЦИЯЛАРЫ (1991-2000-жыллар)

Бекбергенова А.У.

ӨзРИАҚҚБ Қарақалпақ гуманитар илимлер илим изертлеу институты

Аннотация: Мақалада 1991-2000-жыллардағы көркем публицистикалық очерклердің раўажланыў тенденциясы ҳақында сөз етиледи. Автор бул мақаласында ғәрезсизлик жылларында қарақалпақ очерклериниң жанрлық жақтан раўажланыўында жазыўшылардың стильлик изленислериниң өзине тән өзгешелигин дурыс нәзерде тутады.

Гилт сөзлер: публицистика, очерк, тенденция, жанр, стиль, жазыўшы

Аннотация: В статье речь пойдет о тенденции развития художественных публицистических очерков 1991-2000-х годов. Автор в данной статье правильно рассматривает специфическую особенность стилевых изысканий писателей в развитии каракалпакских очерков с жанровой точки зрения в годы независимости.

Ключевые слова: публицистика, очерк, тенденция, жанр, стиль, писатель.

Abstract: In the article the matter concerns the tendency of development of the artistic publicistic essays in the 1991-2000s. The author in this article correctly considers the specific feature of the writers' stylish researches in development of the Karakalpak essays in the view of genre in the years of independence.

Keywords: publicism, essay, tendency, genre, style, writer.

Кирисиў: Дүнья халықлар әдебияттаньў илиминде көркем публицистикалық очерклер оперативлиги менен әҳмийетли орынды ийелейди. Себеби, очерклер өмир шынлығын, турмыстағы тийкарғы проблемаларды, фактлерди көркем образлар менен безеп суўретлейди. Бул жанрдың прозадағы тутқан орнын ҳәм илимий теориялық тәреплерин белгили рус илимпазлары В.Г.Белинский [1], Г.Н.Поспелов [2], Н.И.Глушков [3], Э.Н.Быконя [4], Е.Журбина [5]лардың мийнетлеринде нәзерде тутылса, қазақ әдебиятында Т.Ыдырысов [6], Т.Амандосов [7]лардың, өзбек әдебияттаньўында М.Кўшжонов [8], О.Тоғаев [9]лардың мийнетлеринде жаңаша бағдардағы илимий изленислерин көрийимизге болады. Ал, қарақалпақ миллий прозасында очерклер өткен әсирдин 60-70-жылларда жедел раўажланып барылды ҳәм белгили әдебиятшы илимпазлар академик М.Нурмухамедов [10], шайыр Ө.Хожаниязов [11], жазыўшы Г.Төреева[12]

лардың бағалы пикирдеги илимий мақалалары хәм Ә.Әбдимуратов [13], З.Қожықбаева [14]лардың илимий-изертлеулері үлкен әхмийетке ийе болды.

Тийкарғы бөлім: Қарақалпақ көркем дәретиушилигинде 1930-жыллары Н.Дәуқараев, Д.Назбергенов, М.Дәрибаев, Т.Нәжимов, А.Бегимовлардың дәслеппи очерклері жазыушылардың қәлеминиң ысылыуында әхмийетли болса, 1940-жыллары очерклер басқа шығармалар сыяқлы өзине тән өзгешелиги менен Д.Назбергенов, Ж.Аймурзаев, М.Дәрибаев, Қ.Айымбетов, М.Тәшеновлар қәлем тербетти. 1950-жыллары Ж.Сапаров, К.Султанов Т.Қайыпбергеновтың романларыда дәслеппи очерк жанры формасында жазылды. Сондай-ақ, урыстан соңғы жыллары И.Юсупов, С.Хожаниязов, Қ.Айымбетов, А.Бегимов, Қ.Досанов, Т.Жумамуратов, Х.Сейтов хәм усы жыллардың ақырларына келип С.Нурымбетов, Т.Жумамуратов, К.Султанов, Ж.Аймурзаев, С.Хожаниязов, Т.Сейтжанов, Ж.Сапаров, М.Сейтниязов, Ә.Хожаниязовлардың қәлемине тийисли очерклерди де көриуимизге болады. 1960-1970-жыллары М.Сейтниязовтың «Венгрияда он бес күн», «Ҳиндистанға сапар» очерклеринде көринсе, 1980-1990-жыллары М.Сейтниязов хәм К.Мәмбетовлардың қәлеминен дөреген «Жети журтқа саяхат» атлы жол саяхатнама очерки әхмийетли орынды ийеледи. Өткен әсирдиң 80-90-жыллары көркем публицистикалық очерктің шеберлері Т.Қайыпбергенов, С.Салиев, А.Әлиев, О.Әбдирахманов, А.Халмуратов, Я.Муратов, Ә.Өтеулиев, Т.Қабуловлар болды.

Ғәрезсизлик дәуириниң 1991-жылларда қарақалпақ көркем публицистикалық очерклері жанрлық хәм стильлик жақтан бир қанша толысты. Бул очерклерди кексе жастағы жазыушылар менен бирге әдебиат майданына келген кейинги жас шайыр жазыушыларда өзиниң қәлеген темасына арнап жазып турмыстағы бир қанша машқалаларды ашып бергенлиги нәзерде тутылады. 1991-2000-жылларда очерк жанрында қәлем тербеткен бирқанша жас талантлы жазыушы шайырлардың бираз санының артқанлығын көриуимизге болады. Мысалы, шайыр Ә.Өтепбергеновтың «Хорезмде үйренерлик ислер бар», («Совет Қарақалпақстаны», 16-август, 1991, № 154(15823) очеркинде Хорезмге өз-ара тексеріу бригадасы менен барған сапарындағы көз қууанарлық хәм үлги аларлық тәсирлері хаққында сөз етеди. Автор бул очеркинде Хорезм халқының миймандослығын, мийнеткешлигин сондай-ақ, бул елдиң гөззалығын айрықша тилге алады. Бул қаланың гүллеп рауажланыуының тийкарғы себеби халқының мийнеткешлигинде деген жуумаққа келеди. Себеби, очеркист тексеріу барысында Ханқа, Бағат, Ҳийуа, Гүрлен, Янгибазар, Янгиарық, Қоскөпир, Шабат районларындағы ғауаша атызларының қол менен қойғандай

гөззаллығын, бул болса көзди қуғандыратуғынын, тут ағашларының сән берип турғанын, салы атызларының көп екенін, тәртіпті жайласқанын, олардың арасында хеш жабайы шөптердің көрінбейтуғынын, мийўе палыз, овощлардың егилмеген түрі жоқ екенін хәм адамлардың өз исинде тәртіпті, тыянақлы екенін тәсирлі баянлайды. Сондай-ақ, Хорезм елинің мийўе палыз, овощ өнімлерлері менен тек өзлерін тәмийнлеп қоймастан, қоңсылас Елликәла, Беруний, Нөкис, Шымбай х.т.б. район хәм қалаларды тәмийнлеп дослық мүнәсибетін күшейтип отырғаны айтылады. Жазыўшы очерк жуўмағында Хорезм елинің миймандослығынан, дийқанларының исбилерменлигинен, тынып тыншымас мийнетлерін үлги етип алыў орынлы екенін атап өтеди. Қ.Ерниязовтың «Алатаўды жаңғыртқан уллы той», («Еркин Қарақалпақстан», 27-октябрь, 1992, 181(18100)) Ш.Пайзуллаеваның «Жетинши сапар», («Еркин Қарақалпақстан», 8-январь, № 5-6, 1994), А.Султановтың «Ферғана қарақалпақ аўылларында», («Еркин Қарақалпақстан», 27-май 1995, (81)(16541)) жол-сапар очерклері әдебиятымыз ушын үлкен жаңалық болса, оқыўшыларға әҳмийетли тәрәпи менен баҳалы, тәсирли очерклердің бири жазыўшы М.Сейтниязовтың қәлемине тийисли «Саяхатнама», (Нөкис, Қарақалпақстан, 1993) атлы топламындағы, Г.Есемуратованың «Америка тәсирлері», («Арал қызлары» журналы, № 1-2, 1994) очерклері сырт ел темасының ашылыўына тийкар салды. Бул очерклерінде жазыўшылар оқыўшыны сырт ел менен таныстырыў менен бирге, сол саяхат еткен үлкен үлкен қалалардың мәдениятын, жетискенлигин, үрп-әдет дәстүрлерін өзинің туўған ели менен салыстырады, қызықлы тәсирли етип баянлайды. Ол қалалардағы барлық ҳақыйқатлықты бурмаламастан, тәбийий ҳалында оқыўшыға исенимли очерк жанрына тән усылда шебер сүўретлеп береді. Оқыўшы бул сүўретлеўлер арқалы өзін сол мәмлекетке барғандай сезинеди хәм өзине көп мағлыўматларды алады. Сондай-ақ, бул очерклердің авторлары сол жол сапары арқалы өз елине деген сүйиспеншилигин, сағынышын, басқа журтларда жүрген ўақытларда елинің қәдир қымбатының жоқарылығын ишки сезимлері менен шебер баянлайды. Әлбетте, бул баянлаўлар оқыўшыда тәрбиялық әҳмийетти күшейтиў менен бирге ана ўатанға деген муҳаббатты хәм дослық мүнәсибетти арттырады. Көркем публицистикада портретлик очерклерде әҳмийетли орынды ийелейди. Усындай портретлик очерклердің бири Т.Худайбергеновтың қәлемине тийисли «Кеўили ояў кисилер», («Еркин Қарақалпақстан», 26-ноябрь, 1993, (№ 98-99)) портретлик очеркінде Қарақалпақстан Республикасында бой тиклеп турған белгили имаратлардың сызылмасын сызған сол мийнетинің жемиси нәтийжесинде Қарақалпақ Мәмлекетлик Бердақ атындағы сыйлыққа ийе, халқымызға

белгили талантлы архитектор О.Төрениязовтың устаханасы ҳаққында сөз етеди. Бул очерктиң басланыўында жазыўшы архитектордың басып өткен өмир жолына да итибар қаратып өтеди. О.Төрениязовтың талантлы, кеўили нама танийтуғын болыўында өзиниң де туўылған жерге деген муҳаббатының күшлилиги, аўылынан кеткенинде өзи менен тек жақсы нәрселерди алып кеткенлиги сол себепли ол жақсы тәсир менен алдынан шыққан қыйыншылықларды жеңип өзиниң киндик қаны тамған туўылған үлкесин гүллендириўди мақсет еткен ол, аўылына қайта оралғаны ҳәм өмирге болған куштарлықтың гөззал тәреплери, жақсылықлардың жыйынтықлары оның ҳәр бир имаратының сызылмасында сәўлеленгенин жазыўшы тәрәпинен шебер баянланады. Архитектор О.Төрениязовтың өзине тән басқаларға уқсамайтуғын шеберлиги оның сызылмасы менен бой тиклеп турған имаратларда миллий нағысларды шебер сәўлелениўинде болса, оның бундай қәбилетке тосыннан келмегени ол балалықтан зейинли болғаны ағашларға ойып салатуғын усталарға ҳәм қыз келиншеклердиң моншақлары, жүзиклерин, сырғаларын соғатуғын зергерлерге шай тасып жүрип үйренгени бүгинги жетискенлигиниң себепшиси екенлигинин нәзерде тутады. Сондай-ақ, очеркте архитектор О.Төрениязовтың миллий нағысларды жақсы меңгерген бирден бир маман ийеси, сан санақсыз көп имаратлардың дөретиўшиси екенин айта отырып оның саўаплы ислерине тоқтап өтеди. Ол изинде бирқанша шәкирт таярлаў менен бирге, ҳеш кимнен мәсләхәтын аямағаны ҳәмде 1991-жылы Түркменстанның Ташаўыз областында питкерилип тапсырылған мешиттиң имаратының жойбарын мутқа ислеп бергенлиги, мешит бинасының өрнеклеринде қарақалпақ миллий нағысларының сәўлеленгени, оны усы архитектордың дөретиўшилиги екени айтпай билетуғыны, оған сол ўақытлары Түркменстанның президенти С.Ниязовтың да арнаўлы миннетдаршылық билдиргени ҳәм жоқары баҳалағаны, усындай қалыс хызметти сол жыллары оның 14 тен асламын ислегенин очеркте айтып өтиледі. Соның менен бирге очеркте архитектор О.Төрениязовтың өмир бойы ислеген қалыс мийнетлери, республикамыздың гүллеп раўажланыўында жүдә әҳмийетли екени нәзерде тутылады. Бул очеркте архитектордың, сабырлылығы, көзи нама танийтуғыны, шебер, өз кәсибин сүйип хызмет ететуғын инсан екени ҳәр бир оқыўшыны тәсирлендиреди. М.Нызановтың «Өзимиздиң Қурбангүл апа», («Еркин Қарақалпақстан», 13-май, 1993-ж.) очеркинде талантлы шыпакердиң мийнетлерин анық фактли ўақыяларға сүйенип жазады. Қурбангүл апаның шыпакерлик таланты себеп қарындасының бети берман қарап тәўир болып кеткени ҳаққында жазады. Жазыўшы Қурбангүлдиң тек емлеў усылын айтып қоймастан, оның күле шырай менен наўқаслардың ата-аналарына да руўхый

күш бағышлайтуғынын мақтаныш етеди. Оның талантлы екенін болдырып аўырып келген баланы да бир қарағаннан ондағы кеселдің түрін билетуғынында хәм дурыс диагноз қойып емлейтуғынын жоқары бағалайды. Сондай-ақ, жазыўшы очерк қаҳарманының образын тереңнен ашып бериўде инсанды ағла пазыйлетли етиўши белгилердің бири адамгершилик Қурбангүл апада жәмленгенин, сол себепли оның нәресте қәлбинен, ата-аналар тилинен «Өзимиздің Қурбангүл апама» деген сөзлер орын алғанлығын шебер баянлайды. С.Исмаиловтың қәлемине тийсли «Устаз», (Еркин Қарақалпақстан, 17-декабрь 1998, (147) (17121)) деген очеркинде Нөкис қаласындағы қурылыс коледжиниң оқытыўшысы Амангелди Беделов ҳаққында сөз етиледи. Жазыўшы Амангелди Беделовтың жақсы минезли, мийнеткеш, көп шәкирттиң устазы, кишипейил, усы колледжде жасы үлкен хәм жасы кишилер бәри сыйлайтуғыны, хұрметке ылайық саўатлы оқытыўшы екенін, оның кәсиплеси руўхыйлық хәм ағартыўшылық ислери бойынша директордың биринши орынбасары Муратбай Атаниязовтың да ол ҳаққындағы жақсы пикирлерин қосып баянлайды. Бул очеркти оқыған оқыўшы зерикпейди, себеби жазыўшы қурғақ баянлаўларға берилместен Амангелди Беделовтың Қарақалпақстан республикасының қурылысын раўажландырыўда өзиниң үлкен үлесин қосқанлығын көркемлеп байытып сўўретлегени нәзерде тутылады. Жазыўшы Ө.Өтеўлиевтиң «Ел сүйгендей азаматың болсың», («Еркин Қарақалпақстан», 2-май, 1998, № 52, (17024)) деп аталатуғын очеркинде Уллы ўатандарлық урыс қатнасыўшысы, устаз, мәмлекетлик шөлкемлестириўши Бийсенбай Маканов ҳаққында сөз етеди. Очеркте Бийсенбай Макановтың урыстағы халқының тынышлығы ушын алып барған саўашлары, душпан оғынан оның аўыр жарадар болып таяққа сўйенип аўылына қайтып мектепте тәрбияшы, жай муғаллим, Қоңырат районы халық билимлендириў бөлиминде инспектор, районлық партия комитетиниң бөлим баслығы, биринши машина трактор парк линиясы бойынша партия комитетиниң хаткери, К.Усманов атындағы атындағы орта мектеп директоры, Хожели хәм Қоңырат районлары халық билимлендириў бөлими баслығы, Раўшан колхозының баслығы лаўазымларында жемисли мийнети ҳаққында баян етиледи. С.Исмаилов, А.Әбдиевтиң «Усындай он бригадирим болғанда», («Әмиўдәрья», №5-6, 1999) очеркинде А.Досназаров атындағы аўыл хожалығы ассоциясында бир неше жыллардан бери бригадир болып ислеп, усы тараўдан мол өним жетистирип киятырған «Өзбекстанға мийнети сиңген аўыл хожалық хызметкери» Кеўлимжай Кулекеев ҳаққында сөз етеди. Қ.Наўрызовтың «Шәкиртлериңе де мәртебеңди берсин», («Еркин Қарақалпақстан», 5-сентябрь, 2000, №112, (17393)), деп аталатуғын очеркте Шоманай районындағы № 1 санлы орта мектепте, кейинги ўақытлары усы

райондағы ауыл хожалығы кәсіп өнер колледжинде химия пәни оқытыушысы болып жұмыс ислеген устаз Нуратдин Жәриев ҳаққында жазылады. Очеркте жазыушы устаздың басып өткен өмир жолы ҳәм оның шәкирт таярлаудағы билими, ис-тәжирибесине тереңнен тоқтап өтеди. Жазыушы усы очеркте устазының мийнетлерин, оның ағла пазыйлетлилигин баянлай отырып, өзиниң кәсибине немқурайдылық пенен қарайтуғын адамларды Нуратдин ағадан өрнек алып үлкен тәжирийбеге ийе болыуға, хадал мийнет етиуге шақырады. А.Халмуратовтың «Есапқа алынбаған гектарлар», («Еркин Қарақалпақстан», 7-ноябрь, 1996, № 134(16797)) деп аталатуғын проблемалық очеркисинде кемшиликлер алдағы орынланыуы керек ўазыйпалар ашық айдын айтылып өтиледи. Т.Худайбергеновтың «Көп көйлек тоздырған жигит», («Еркин Қарақалпақстан», 8-февраль, 1997, №18 (16837)) деп аталатуғын очеркте Төрткүл районында киши кәрхана ашып оны байытып, бирқанша адамларды жұмыс пенен тәмийнлеп, истиң көзин билетуғын инсан Қасымбай ҳаққында сөз етеди. Автор Қасымбай исмли исбилерменниң бул дәрежеге жетиуинде яғный оларды кишкенелигинен жуўапкершиликке, баслаған исин ақырына жеткерийде ата-анасының тәрбиясының да күшли болғанын көркемлеп баянлайды. Ж.Әбдиреймовтың «Билимлендирийге өмирин бағышлаған азамат», («Әмиўдәрья», №4, 1998) очеркинде белгили илимпаз жәмийетлик искер Т.Атамуратовтың өмириниң көпшилик бөлегин билимлендирий ҳәм жәмийетлик басқарыуға арнағаны ҳаққында айтылса, С.Бәўетдинованың «Илимниң жарық жулдызы», («Әмиўдәрья», №5, 2000) очеркинде академик Х.Хәмийдовтың тил илимине белгили дәрежеде салмақлы үлес қосқанлығы ҳаққында сөз етеди. М.Қайыповтың «Қарақалпақстан дийқан базары халық хызметинде», («Әмиўдәрья», № 1, 2000) очеркинде халқымыз турмысына аянбай хызмет етип атырған дийқан базарының жағдайы, бүгини, ертеңи ҳәм орынланып атырған машқалалары ҳаққында кең көлемде баян етиледи.

Жоқарыдағы қарақалпақ көркем публицистикалық очерклерди үйренгенимизде, ғәрезсизлик дәўирине келип очерк жанрлық жақтан бирқанша толысып, көп формалалыққа ийе болып прозада үлкен орны бар екени анықланды. Бунда жазыушылардың очеркти жазыуда стильлик изленислериниң артқанлығы, тема, деталь таңлаудағы бирқанша жетискенликлери тийкарында очерктиң өз раўажланыуына ерискенлиги нәзерде туюлды. Қарақалпақ көркем публицистикалық очерклерди жанрлық жақтан ҳәр тәрәплеме еле де байытып раўажландырыу, бүгинги күни әҳмийетли мәселелердиң бири.

Пайдаланылган әдебиятлар:

1. Белинский В.Г. Полное собрание сочинений. в XIII т. Москва Изд-во Академии наук СССР, 1953-1959. 267 стр.
2. Пospelов Г.Н. История русской литературы 19 веков (1840-1860) Изд-во 2. Москва, 1972. Стр.470.
3. Глушков Н.И. Очерк в русской литературе. Ростов: Изд-во Ростовского университета, 1966. Стр.76.
4. Быконя Э.Н. Русские очерки 1880-1890-годов о Сибири. Автореферат. М., 1974.
5. Журбина Е. Теория и практика художественно-публицистических жанров. М.,-1969. – С.399.
6. Ыдырысов Т. Очерк туралы ойлар. Алматы. Қазақстан-1969. 241 б.
7. Амандосов Т. Совет журналистикасының теориясы мен практикасы. Алматы. Мектеп - 1984.
8. Күшхонов М. Маъно ва мезон, Т.,1974.
9. Тоғаев О. Публицистика жанрлари. –Ташкент: «Уқитувчи», 1976.
10. Нурмухамедов М. Хәзирги қарақалпақ очерклери // «Әмиўдәрья», № 8, 1965.
11. Хожаниязов Ө. Очерк мәселесине. //«Әмиўдәрья». 1962, № 2.
12. Төреева Г. Жаўынгер жанр ҳәм ўақыт талабы. //«Әмиўдәрья», 1971. № 2.
13. Қожықбаева З. Художественный очерк в современной каракалпакской литературе (1980-1990-е годы). Автореферат кан.дисс. Ташкент – 1998.
14. Сейтниязов М. «Саяхатнама». «Қарақалпақстан». Нөкис – 1993.

MAZMUNÍ

MUZÍKATANÍW

1	Раджабова С.Р. СОВРЕМЕННОЕ ВОКАЛЬНОЕ ПРОИЗВЕДЕНИЕ: СОЕДИНЕНИЕ ТРАДИЦИИ И ИННОВАЦИИ В АЦИОНАЛЬНОМ МУЗЫКАЛЬНОМ ИСКУССТВЕ.....	3
2	Туйчиева Р.Х. СОНАТА ДЛЯ СКРИПКИ И ФОРТЕПИАНО ФАТТАХА НАЗАРОВА В КЛАССЕ КАМЕРНОГО АНСАМБЛЯ.....	12
3	Muxamedjanova Z. YOSH KOMPOZITORLAR IJODIDA KAMER-CHOLG‘U ASARLARINING IJROCHILIK TALQINI.....	17
4	Ражабова Н.Ф. ЛАДЫ НАРОДНОЙ МУЗЫКИ В КУРСЕ СОЛЬФЕДЖИО.....	26
5	Saidxonov A.S. IOGAN SEBASTYAN BAX OHANGLARDAN TARALAYOTGAN HAYOT.....	31
6	Muxamedjanova Z. B.TURSUNBOYEVNING FORTEPIANO UCHUN “SAVTI KALON SOQIYNOMASI” MAVZUSIGA VARIATSIYASI TAHLILI VA TALQIN MASALASI.....	36
7	Чаршемов Ж.А. ОРКЕСТР УЧУН КОНЦЕРТ ЖАНРИ ТАРИХИ.....	44
8	Kamalova G.M. JAMIL CHARHEMOVTIŇ “POPURRI” SHÍGARMASINIŇ ÓZGESHELIGI.....	52
9	Allaniyazov B.Q. «MUXAMMES» JANRINIŇ TEORIYALÍQ HÁM ÁMELIY MASHQALALARI.....	58
10	Мухамедзиянов К.Т. О ВОКАЛЬНОМ ЦИКЛЕ «РУБАЯТ» НОДИРА МАХАРОВА НА СЛОВА АЛИШЕРА НАВОИ.....	64

KÓRKEM ÓNER

11	Allanbaev R.O. MUZÍKALÍ SHÍGARMALARDIŇ QARAQALPAQ TEATRÍNDÁ TUTQAN ORNI.....	69
12	Djumaniyazov U.M. XALQ CHOLG‘ULARI ORKESTRIDA RUBOB PRIMANING O‘RNI.....	76
13	Áliev N.Ġ. QARAQALPAQ MUZIKA MÁDENIYATINDA DEMLI ÁSBAPLAR.....	81
14	Kamalova G., Dauletbaeva G. DUWTAR SAZ ÁSBABÍN ZAMANAGÓYLESTIRIWDIŇ ÁHMIYETI.....	89
15	Karimova N. O‘ZBEKISTONDA O‘TKAZILAYOTGAN XALQARO TIVALLARNING MADANIY ALOQALARDAGI ROLI (Xalqaro asal ivali misolida).....	95
16	Ризаев О. ТЕАТР ВА ЗАМОН.....	105
17	Shukurov A. MILLIY O‘ZLIKNI ANGLASHDA MILLIY MADANIYATNING AHAMIYATI.....	111

18	Хожаназаров Т. ҚОРАҚАЛПОҒИСТОНДА ОПЕРА САНЪАТИНИНГ ШАКЛЛАНИШИ ВА РИВОЖЛАНИШ БОСҚИЧЛАРИ.....	117
19	Мамадалиев А. ЎЗБЕК МАДАНИЙ МУСИҚА ИЖРОЧИЛИГИДА ХАЛҚ ЧОЛҒУЛАРИ АНСАМБЛЛАРИНИНГ ТУТГАН ЎРНИ (чангчилар ансамблида Ф.Содиқовнинг “Ҳумор” асари мисолида)..	122
20	Назаров О. МИЛЛИЙ ЧОЛҒУЛАРДА ЎҚИТИШ УСЛУБИЁТИНИ ТАКОМИЛЛАШТИРИШДА МУТАХАССИСЛИК ФАНИ ЎҚИТУВЧИЛАРИ ФАОЛИЯТИНИНГ АҲАМИЯТИ (Абдувоҳид Мажидов фаолияти мисолида).....	129
21	Юлдашева М.Б. РОЛЬ МЕЖКУЛЬТУРНОГО ВЗАИМОДЕЙСТВИЯ И КУЛЬТУРНОЙ ДИПЛОМАТИИ В ПРОДВИЖЕНИИ КУЛЬТУРЫ УЗБЕКИСТАНА.....	135

MUZÍKA PEDAGOGIKASÍ

22	Gulmanov I.Sh. DÁP ÁSBABÍN OQÍTÍW METODIKASÍ TARIYXÍ..	143
23	Iseev R. FORTEPIANO SABAGÍNDÁ SES GOZALLÍGÍ ÚSTINDE ISLEW PROCESI.....	154
24	Yusupaliyeva D.K. YANGI O‘ZBEKISTON YOSHLARI TARBIYASIDA MILLIY QADRIYAT: MONIYAT VA MAZMUN....	160
25	Азимов Б. ИЛМ ВА ТАЖРИБАДАГИ ПЕДАГОГИК МАҲОРАТ (Васильев Феоктист Никифорович ижоди мисолида).....	168
26	Казакбаева М. РОЛЬ И РАЗВИТИИ ЦИФРОВЫХ КОМПЕТЕНЦИЙ В МУЗЫКАЛЬНОМ ОБРАЗОВАНИИ.....	175
27	Умарова В. РАБОТА НАД ПОЛИФОНИЧЕСКИМИ ПРОИЗВЕДЕНИЯМИ В КЛАССЕ «СПЕЦИАЛЬНОЕ ФОРТЕПИАНО».....	180

JÁMIYETLIK-GUMANITAR PÁNLER

28	Тлеуниязова Г.Б. ЗАМОНАВИЙ ҚОРАҚАЛПОҚ ЛИРИКАСИНИНГ ТАРАҚҚИЁТ ТАМОЙИЛЛАРИДА ШЕЪР КОМПОЗИЦИЯСИ.....	186
29	Бекбергенова А.У. ПИСЬМЕННЫЙ ПАМЯТНИК «КИТАБИ ДЕДЕМ КОРКУТ» И ДАСТАН «ЕР ЗИЙУАР».....	196
30	Бекбергенова А.У. ҚАРАҚАЛПАҚ ОЧЕРКЛЕРИНИҢ РАЎАЖЛАНЫЎ ТЕНДЕНЦИЯЛАРЫ (1991-2000-жыллар).....	202

MUZÍKA HÁM KÓRKEM ÓNER
XABARSHÍSÍ
Ilimiy-metodikaliq jurnal

“STATION X” baspası
Nókis-2024